

V Praze 12. 4. 2017
Čj. OVA: 283 /17

Stanovisko

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony

I. Úvod

Smyslem novely zákona je umožnit/usnadnit poskytování vybraných zdravotnických služeb/úkonů v zařízeních sociálních služeb ve větší míře, než dosud. Současně má novela také umožnit, aby se zdravotnická zařízení registrovala jako poskytovatelé sociální služby, čímž se na ně budou vztahovat pravidla, povinnosti a regulace, vztahující se k sociálním službám a bude jim možno poskytování sociální služby hradit stejným způsobem, jako jiným zařízením sociálních služeb.

II. Připomínky a návrhy změn

Patrně jedná o záměr, který by mohl, možná, přinést zlepšení služeb pro klienty zdravotnických zařízení, kteří potřebují také sociální službu a pro klienty sociálních zařízení, kteří potřebují ve větší míře zdravotnickou službu, jak se uvádí v úvodu a jak vyplývá z úvodních kapitol. Ze zprávy, která je označena jako RIA, vyplývá, že problémem, který má regulace řešit, je skutečnost, že ve zdravotnických zařízeních se personál chová ke klientům v rozporu s požadavky standardů sociálních služeb, a dalším problémem je situace, kdy je obtížné poskytnout některým klientům sociálních zařízení zdravotní službu, kterou potřebují.

Ze zprávy je zřejmé, že předkladatel se nezaměřil na věcné řešení problému, ale pouze na legislativní úpravu, kterou by snad, možná, za určitých okolností, někdy mohl být problém řešen za předpokladu, že sami provozovatelé budou mít značný, upřímný a aktivní zájem službu poskytovanou klientům zlepšovat v intencích, novelou předpokládaných. Tento předpoklad však není možné bez dalšího přijmout a ve zprávě samotné není nijak vysvětlen či odůvodněn. Naopak se ve zprávě uvádí, skutečnosti, které tento předpoklad zpochybňují (str. 6, str. 11 a 12).

Problém a cíle řešení, stávající právní stav.

I ze zjednodušeného a nedostatečně doloženého popisu problému či stávajícího právního stavu je zřejmé, že problém není jen v legislativní oblasti, nýbrž ve způsobu řízení některých zdravotnických zařízení, případně snad i sociálních zařízení, v chování, jednání a pravidlech, kterými se řídí personál těchto zařízení, nejspíš také v dovednostech, zkušenostech, znalostech personálu a managementu zařízení, v nedostatečném vyškolení, apod.

Tyto dílčí problémy, příčiny stávajících (nedoložených) nedostatků však navrhovaná úprava a zpráva RIA ani neuvádí, ani se jimi nijak nezabývá. Rozsah, povaha a příčiny problému nejsou ani kvalitativně, ani kvantitativně popsány či jakkoliv doloženy.

Z popisu problému, právního stavu, cílového stavu a návrhu variant lze při určitém úsilí zjistit povahu a podstatu navrhovaných změn, často i v určité podrobnosti, pokud si čtenář poskládá informace z různých kapitol, do nichž nepatří.

Návrh variant.

Popis varianty nulové nepřináší téměř žádné nové informace, v podstatě jen opakuje informace obsažené v předchozích částech. Varianta 1 pak vcelku podrobně popisuje navrženou úpravu z legislativního/regulatorního hlediska, ale nikoliv z hlediska řešení problému, který je dříve popsán či je možné jej z předchozích textů alespoň v hrubých rysech odvodit. Obě varianty jsou formální a ani jednu z nich není možné považovat za návrh varianty, jak je požadován v obecných zásadách RIA.

Identifikace a vyhodnocení nákladů a přínosů.

Zpráva, označená jako RIA však neidentifikuje náklady a přínosy ani nulové varianty ani varianty navrhované. Další, zřetelně se nabízející varianty, resp. doplnění navrhované varianty 1 tak, aby přesvědčivě vedla k vyřešení problému, zpráva opomíjí. Jestliže náklady a přínosy i těch dvou nedostatečných variant nejsou uvedeny, nelze je samozřejmě porovnávat a vyhodnotit. Příslušná kapitola nese nadpis identifikace přínosů a nákladů, ale žádné náklady a přínosy, které by bylo možné vztáhnout k navržené regulaci, kapitola neobsahuje. Dopad 200 mil. Kč v systému zdravotního pojištění je jen číslo, bez jakéhokoliv zdůvodnění.

Zpráva, přestože je označena jako RIA, žádné dopady regulace neuvádí, nelze je ani nepřímou odvodit či odhadnout. Zpráva sice uvádí v přehledové tabulce určité náklady v rozpětí 235 mil. – 3,5 mld. Kč, avšak neuvádí jedinou informaci, jak toto, samo o sobě značně široké rozpětí, vzniklo a jakým způsobem byly tyto náklady odhadovány, na základě jakých informací, předpokladů, výchozích dat apod. **V úvodní přehledové tabulce jsou dokonce uvedeny náklady, které nejsou uvedeny v samotné zprávě.**

Jako příklad jednoho z mnohých nedostatků zprávy lze uvést, že se předpokládá registrace zdravotnických zařízení jako zařízení poskytujících sociální péči. Tato zařízení budou podléhat požadavkům, vyplývajícím ze zákona o sociálních službách, což bude přinášet dodatečné náklady těchto zařízení, neboť požadavky (reálné i formální) například na vzdělávání pracovníků v sociálních službách, na sociální standardy a na kvalitu služeb rostou, částečně také v důsledku dříve navrhovaných novel. RIA tento okruh problémů zcela přechází a předstírá, že neexistuje, nebo si jej zpracovatelé nejsou vědomi.

Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení.

Výběr varianty je zdůvodněn následovně: „**Předkladatelé preferují výběr varianty číslo jedna**“. Lze pochybovat, zdali toto tvrzení lze považovat za logicky konzistentní a metodicky přijatelné stanovení pořadí variant.

III. Závěr

Dokument, označený jako zpráva z hodnocení dopadů regulace, neobsahuje hodnocení dopadů regulace. Nelze se z něj o dopadech regulace nic dozvědět, ani se na základě informací ze zprávy o dopadech dohadovat. Zpráva uvádí některé náklady, které nejsou žádným způsobem podloženy či zdůvodněny, nelze zjistit, o co se opírají a nelze je ověřit.

Jelikož se nejedná o zprávu o hodnocení dopadů regulace, požaduje Pracovní komise RIA, aby předkladatel vypracoval zprávu o hodnocení dopadů regulace, splňující požadavky obecných zásad.

Vypracoval:

RNDr. Jan Vozáb, PhD,

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

v.r.

předsedkyně komise